

**Antoninus Diana Panormitanus, Clericus Regularis, Doctor
Celeberrimus, Coram S. D. N. Alexandro VII. Episcoporum
Examinator, & Sancti Officij Regni Siciliae Consultor,
Coordinatus, Seu Omnes ...**

Diana, Antonino

Lugduni, M. DC. LXXX.

106. An qui delectatur de peccatis confessis, teneatur explicare illa? Et an hoc procedat etiam in casu, quo Religiosus delectatur de adulterio alias commisso, si de eo delectatur, non quatenus fuit ...

[urn:nbn:de:hbz:466:1-76393](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-76393)

4. Verum, his non obstantibus, quoad principale quaesitum huius Resolutionis, non deseram hic adnotare, negatiuam sententiam docere, sapientissimum Patrem Arriaga in *Cursu Theolog.* tom. 3. *disp.* 47. *sect.* 4. *num.* 25. ubi sic ait: [Si tota ratio, ob quam eiusmodi cogitationes sunt malae, consistit in periculo grauium motuum pollutionis, ut multi dicunt; tunc non solum cenfeo cum Patre Vasquez, eas circumstantias, quae constituunt obiectum contra aliam virtutem; sed & illas priores contra ipsam castitatem, non variare villo modo speciem peccati in delectationibus: v.g. quod sit contra naturam, quod sit sodomitica, bestialitas, &c. Ratio est manifesta: quia cum (ut *supra* diximus) delectationum malitia non desumatur ex malitia obiecti; probauimus enim de obiecto bono posse esse malas; sed praecise ex eo, quod causent pollutionem, & motus, ut in hac conclusione si proponimus; hi autem motus, & pollutio, eadem sunt, siue ex sodomitica cogitata, siue ex fornicatione proueniant, non video, cur debeat inde desumi vlla diuersitas specifica peccati; sicut in sententia illorum, qui dicunt, peccare contra castitatem cum, qui dat causas pollutionis in cibis, vel equitatione: certe si eodem modo sequatur pollutio ex cibis, quo ex equitatione, idem omnino erit peccatum equitare, quod comedere.

5. Et paulo post, *num.* 27. sic etiam asserit: [In nostra sententia, quae ex tribus capitibus desumit integram malitiam mortalis rationem in his cogitationibus repertam, nempe, ex vi casualium motuum turpium, & pollutionis de praesenti; item consensus absoluti in copulam de praesenti; denique ex eo, quod statui matrimonij derogare videantur, videtur consequenter dicendum, non esse absolute diuersas in genere peccati mortalis, siue de copula sodomitica, siue de pollutione sola, siue cum virgine, siue alio quocumque modo desumantur. Ratio est quia (ut in prima conclusione ostendi) ex parte motuum omnes haec delectationes sunt aequales; ergo, licet in alijs duobus capitibus differant, quia tamen ea duo sola capita non causant malitiam mortalem in eis delectationibus; non erunt in malitia mortali diuersa. Adde, in tertio capite, derogandi, scilicet, statui matrimoniali, etiam non differre: quod enim sunt de hoc, vel illo obiecto, non propterea magis derogant, nisi forte quatenus sunt magis intensa & vehementiores; hoc autem non pendet ab eo, quod sunt contra naturam, &c. imo (ut obseruauimus *supra*) per se loquendo, minus potentes videntur esse haec; quia sunt de obiecto, quod minus natura appetit, imo a quo per se abhorret. In sola ratione secunda de consensu differunt illae, quae sunt de copula specie diuersa, ut dixi in tertia conclusione; illae autem, quae solum desumuntur ex diuersa circumstantia personae vxoratae, aut Deo sacrae, non differunt, ut *ibidem* etiam ostendi; ergo haec inter se nullo modo habent diuersam grauitatem ab villo ex his tribus capitibus, quae nos posuimus; aliae vero, esto, habeant diuersitatem ex secundo, quia tamen, iuxta *paulo ante* dicta, nisi illa tria sumantur simul, non dant grauitatem sufficientem ad mortale; ideo nec grauitas maior ex vno solo capite proueniens sufficit ad tribuendum delectationi grauitatem specie diuersam in genere mortalis, quaeque necessario in Confessione debeat explicari. Dico, *necessario debeat explicari*; nam malitia intra grauitatem venialis tantum diuersa, non est materia necessaria Confessionis, sicut nec reliqua venialia; potest tamen esse materia sufficiens. Haec mihi, tam iuxta propria principia de malitia earum delectationum, quam iuxta aliena, videntur consequenter esse dicenda.] Huevsque Arriaga.

6. Sed ego non audeo discedere ab affirmatiua sententia, quam, praeter Doctores citatos, tenet doctus, & amicissimus Pater Lugo de *prin. Theol. mor. par. 2. c. 1. q. 4. n. 46.* Dico igitur, in delectationibus venereis sumi malitiam non solum a motu, sed etiam a circumstantiis, quae dicunt specialem oppositionem cum castitate, v.g. si quis delectetur de copula sodomitica, vel bestiali, debeat has circumstantias confiteri; quia distinctam speciem malitiae refundunt in delectationem ex ipso motu desumptam.

RESOL. CVI.

An qui delectatur de peccatis confessis, teneatur explicare illa?

Et an hoc procedat etiam in casu, quo Religiosus delectatur de adulterio alias commisso, si de eo delectatur, non quatenus fuit iniuriosum marito adultera, sed solum quatenus fuit fornicatio?

Et notatur, quod si quis vere, vel falso se laudauit de peccato mortali vere admissio, vel non admissio, quamuis non adfuerit de tali peccato de quo se laudat, gaudium, complacentiam, aut delectatio morosa, sed sola vana iactantia, etiam fatenda sunt circumstantiae, quibus illud peccatum est effectum, ut si sit de percussione Clerici, vel de peccato cum coniugata, &c.

Etiamque aduertitur, quod si sola esset iactantia de peccatis mortalibus in genere, sufficit dicere, totius peccati, laudem, & gloriam querendo de peccatis mortalibus, licet non specificetur illa peccata mortalia, quae forte non fecit, vel alias quis confessus est.

Insuper docetur, quod si quis coeat cum aliquo, & postea cum fratre illius, sufficit in confessione exprimere duo peccata nefaria; nam nulla affinitas oritur ex actu praepostero, & extra vas debitum.

Item, si sodomia commissa est cum persona cognata cognatione spirituali, vel legali, non est necessario explicanda circumstantia cognationis; ut si quis congressus est cum persona a se baptizata, vel tenata ex Baptismo, vel cum adolescente sibi in filium adoptato. Ex part. 9. tr. 9. & Misc. 4. Ref. 20.

§. 1. Negatiue respondet Emanuel Sa verb. *confessio* n. 16. vbi sic ait: Qui delectatus est de peccatis praeteritis alias confessis, id solum oportet confiteri, non autem exprimere quae illa fuerint peccata. Ita ille. Vnde ex hoc infert Pellizarius in *Man. Regul. tom. 1. tr. 5. cap. 3. sect. 1. num. 5. 1.* id procedere etiam in casu, quo Religiosus delectatur de adulterio alias commisso: si de eo delectetur non quatenus fuit iniuriosum marito adultera, sed solum quatenus fuit fornicatio: quod puto communiter euenire; nam in confessione illa tantum circumstantiae exprimi debent, quae fuerint intentae, ac volitae: in nostro autem casu circumstantia adulterij non fuit intentata, ut suppono.

2. Sed quidquid sit de casu Patris Pellizarij, & de alio inferius apponendo, puto doctrinam Sa esse refellendam, & ideo verba citata fuerunt deleta in Editione Romana Magistri Sacri Palatii: & illam refellit individualiter contra Sa Pater Sanchez in *Summa 10. 1. lib. 1. c. 2. n. 11.* nec aliter est sentiendum.

3. Nota vero, quod si quis vere, vel falso se laudauit de peccato mortali vere admissio, vel non admissio, quamuis non adfuerit de tali peccato, de quo se laudat gaudium complacentiam, vel delectatio morosa, sed sola vana iactantia, etiam fatenda sunt circumstantiae, quibus illud peccatum est effectum: ut si sit de percussione Clerici, sit fatenda ordinis circumstantia, vel si sit de peccato cum coniugata, sit fatenda coniugij circumstantia, quia hoc peccatum de iactantia vana peccatorum

peccatorum ad eam speciem reducitur, cuius est illud peccatum de quo est iactantia, virtus enim contraria non tantum peccatum contrarium, sed etiam delectationes morosas, & iactantiam, qua id peccatum tanquam bonum approbatur, cohibet. Et ita docet Candidus tom. 2. *disquis.* 2.4. *art.* 2.2. *dub.* 3.1. Satis quidem probabiliter, sed etiam probabiliter me citato contrarium tenet Leandrus de *Sacram.* tom. 1. *tract.* 5. *disp.* 8. §. 3. *quæst.* 1.2. & me etiam citato Pellizzarius, ubi supra; quia tota malitia quæ est in peccato iactantia consistit in eo, quod peccatum sumitur, ut medium ad captandam ex ipso gloriam, & laudem; ad hoc autem per accidens se habet quod sit hoc, vel illud peccatum; unde fit, ut sicut peccata, quibus violatur votum, semper sint eiusdem speciei (cum solum attendatur irreuerentia Deo irrogata in violatione voti) sic gloriatio de peccato semper fit eiusdem speciei, cum hic item attendatur solum irreuerentia facta Deo quatenus ex eius offensâ intendit quis consequi honorem, & gloriam.

4. Nota etiam, stando in opinione Patris Candidi, si sola esset iactantia de peccatis mortalibus in genere, sufficeret dicere, toties peccavi, laudem, & gloriam querendo de peccatis mortalibus, licet non specificentur illa peccata mortalia quæ fortè non fecit, vel alias quis confessus est: quia tunc non esset iactantia peculiaris alicuius turpitudinis, sed in genere ut sic peccatorum mortalium.

5. Nota insuper hic obiter cum dicto Candido, ubi supra, *art.* 2.3. *dub.* 2.4. quod si quis coeat cum aliquo, & postea cum fratre illius, sufficit in confessione exprimere duo peccata nefaria: nam nulla affinitas oritur ex actu præposito, & extra vas debitum. Item si sodomitia commissa est cum persona cognata cognatione spiritali, vel legali, non est necessarium explicanda circumstantia cognationis: ut si quis congressus est cum persona à se baptizata: vel leuata ex Baptismo, vel cum adolescente sibi in filium adoptato; quia nulla est lex specialis, quæ eos coitus prohibeat, præter legem naturalem in genere prohibente Sodomiticum peccatum.

RESOL. CVII.

An qui commisit incestum cum matre, vel filia, aut sorore debeat explicare circumstantiam persona sibi iuncta sanguine, vel affinitate naturali, vel legali, aut spiritali, an satis sit dicere, pollui me peccato incestus duabus vicibus, &c? Ex part. 1. tract. 7. Ref. 3. 1.

§. 1. Respondeo, quòd aliqui tenent, incestum esse diuersæ speciei, non solum in linea consanguinitatis, & affinitatis descendentiæ, & ascendentiæ; sed etiam in gradibus singulis vtriusque lineæ, ita ut quot sunt gradus consanguinitatis, & affinitatis, tot sint species distinctæ incestus: & se. undum hanc opinionem dicunt circumstantiam personæ sibi coniunctæ esse necessariò explicandam, quia mutat speciem. Et idèd, qui filiam, vel sororem matris, vel neptem cognouit, non sufficeret dicendo: Peccavi cum affine, vel consanguinea, vel cum vna ascendentiæ, vel descendentiæ: sed deberet dicere, cum filia vel nepte, vel sorore vxoris, &c. Quinimò, si quis peccasset cum matre, non satisfaceret dicendo: Peccavi cum vna in primo gradu consanguinitatis.

2. Verùm, iuxta opinionem D. Thom. 2.2. q. 154. art. 9. & Caietan. *libid.* quia incestus inter consanguineos, & affines, non differunt specie in genere moris, & in iudicio sacramentali, sufficit, ut ille, qui cū sorore

peccauit, dicat: Commisi incestum semel, vel bis, non explicando personam sibi coniunctam. Et quamuis grauior sit incestus cum filia, vel matre, quam cum sorore, vel nepte, vel consobrina vxoris: tamen, quia illa grauitas auget malitiam intra eandem speciem, non est necessariò confitenda. Et hæc opinio D. Thomæ magis placet, quam probabilem vocat Filliuc. in *quæst. mor.* tom. 2. *tract.* 2.0. *cap.* 5. n. 97.

3. Dicendum est igitur cum Nugno in *addit. ad 3. p. tom.* 2. q. 9. *art.* 2. *dub.* 3. diuersitatem graduum non facere diuersitatem specificam in incestu; sed esse circumstantiam aggrauantem, quam ego probabiliter puto non esse in confessione necessariò explicandam. Et ita in terminis docet Gyptius *tr. de cas. refer.* c. 8. n. 5. & ex nostris P. Megala in *1. p. lib.* 5. *cap.* 12. n. 9. & alij Circa præsentem quæstione vide Azor. *p. 5. lib.* 3. c. 9. q. 1. Bonac. de *Sacram. disp.* 5. q. 5. *sect.* 2. *punct.* 2. §. 3. *diffic.* 3. n. 9. Valquez in *3. p. to. 4. quæst.* 91. *art.* 1. *dub.* 4. n. 18. Valentiam *to. 4. disp.* 7. q. 11. *punct.* 1. Suarez in *3. par. to. 4. disp.* 2. *sect.* 3. n. 7. Coninch de *Sacram. disp.* 7. *dub.* 3. n. 13 & 21. Sayrù in *clau. regia. lib.* 8. c. 5. n. 5. Rodriguez in *summ. to. 1. cap.* 207. n. 3. Lessium *lib.* 4. c. 3. *dub.* 11. n. 79. Reginaldum in *praxi. to. 2. lib.* 22. *cap.* 2. *sect.* 5. n. 27. Nauarrum *cap.* 16. n. 3. Petrum Ledesma in *summ. tom. 1. de Sacram. penitent. cap.* 19. *concl.* 4. *sol. mihi* 327. Henriquez *lib.* 5. *cap.* 8. n. 1. Sotum in *4. dist.* 18. *quæst.* 2. *art.* 4. *concl.* 8. & *dist.* 40. *quæst. unica art.* 4. Llamas in *3. p. Methodi, cap.* 8. §. 19. & alios. Vide, quæ addidi in hanc Resolutionem in *tertia huius Operis Parte, Tract.* 4. de *Sacrament.* * *Resol.* 67.

RESOL. CVIII.

An incestus cum matre, & incestus cum filia differant specie? Et curissimè docetur, quod incestus cum nonerca, si Pater viuus, habet malitiam specie distinctam, ac haberet, si Pater obisset, etiam si nonerca virum alium duxerit. Ex part. 9. tr. 9. & Misc. 4. Ref. 2. 1.

§. 1. Affirmatiuè respondet Eminentissimus Lugo de *penitent. disp.* 16. *sect.* 6. n. 314. quia diuersa malitia est in filio, quando peccat cum matre contra reuerentiam sanguini debitam, ac in patre, quando peccat cum filia.

2. Sed negatiuam sententiam docet Pater Ouiedo in *p. 2. D. Toome, tract.* 6. *contr.* 5. *punct.* 3. §. 11. num. 76. Firmat enim eiusdem malitiam peccare patrem peccantem cum filia, & filiam peccantem cum patre, quia et si diuersa malitia possit desumi ex reuerentia, quam filia debet patri, ab ea, quæ sumitur ex circumstantia paternitatis, quatenus præcisè se tenet ex parte patris, vtramque tamen contrahunt tam pater, quam filia, quia vtraque inhaeret eidem fornicationi, ad quam pater, & filia indiuisibiliter concurrunt. Cum autem eiusdem speciei sit malitia filiae fornicantis cum patre, & filij fornicantis cum matre, sit patrem fornicantem cum filia, quia in causa est, ut filia cum ipso fornicetur, contrahere malitiam desumptam ex fornicatione filiae cum patre eiusdem omninò speciei cum malitia desumpta ex fornicatione filij fornicantis cum matre. ac proinde tam patrem fornicantem cum filia, & filiam fornicantem cum patre contrahere malitias eiusdem omninò speciei. Iuxta hanc doctrinam, sufficeret in confessione explicare fornicationem habitam cum consanguinea intra primum gradum lineæ rectæ: quin explicetur an fuerit cum matre, vel cum filia. Deinde, quia probabile est, intra lineam rectam consanguinitatis incestus omnes esse eiusdem speciei, sufficeret dicere in confessione

* Quæ hic est infra Ref. 165. §. In Ref. 31.

Sup. hoc in Ref. præterita, & in omnibus aliis eius primæ not.